

1.

Въвеждаща част: Урокът започва с разказ на учителката за работните хора и се обявява темата – “Сливи за смет”, българска народна приказка, след което учителката разяснява разликата между авторова и народна приказка.

2. Същинска част: Учителката прочита приказката, като поставя на учениците задача да слушат внимателно, за да определят героите. След като се определят героите се прочита текста още веднъж, този път от учениците, като едновременно се отделят епизодите на приказката и се правят аналитични наблюдения върху текста по епизоди чрез насочващи въпроси от учителката. Дава се на децата самостоятелна задача – тих прочит на приказката, като им се поставя задача да подчертаят непознатите думи и след това учителката изяснява значението на непознатите думи, които децата записват в тетрадките.

3. Заключителна част: Извежда се поуката от приказката с помощта на пословицата в читанката. Задава се домашна работа – да се прочете приказката в къщи още веднъж, да се преразказва и да се открият други подходящи пословици за труда и мързела.

СЦЕНАРИЙ

Часът започва с въвеждащата част – поздрав и встъпителни думи на учителката, обяснение на различията между авторова и народна приказка

- Поздрав към учениците
- Поздрав към учителя

- Добър ден!

- Дежурните съобщават за отсъстващи ученици
- Встъпителни думи на учителката и обявяване на темата – “Сливи за смет”, българска народна приказка.

- Преди много години на работа са ходили само мъжете, а жените работели в къщи – чистели, перели, готвели – това били техните задължения. Мъжете отивали на нивите и по градините за да се грижат за прехраната. Отглеждали животни и зеленчуци и плодове. Работата на мъжете била да отгледат и продадат плодовете на труда си, за

да купят храна, а работата на жените – да поддържат дома чист и уютен. Много се харесвали на всички работните хора, защото при тях имало хляб на масата и в къщи винаги било весело. Днес ще четем приказка за труда на хората. Знаете вече, че има различни текстове, чели сме стихотворения, разкази, гатанки, пословици и приказки. Това, което ще е ново за вас е, че приказките могат да бъдат написани от един човек – тях наричаме автори или могат да бъдат народни. Разликата между тях е, че авторите са измислени от автора – човека, който ги е писал и в тях се разказва за вълшебни неща, смели принцове и красиви принцеси, а народните идват от мъдростта на хората – те могат да бъдат за животни, за хора, но при тях няма вълшебства, а се разказва за живота на обикновените хора и почти винаги от народната приказка можем да се поучим кое е добро и кое не. Сега ще прочетем една такава народна приказка. Отворете читанките на стр. 22. Готови ли сте? Сега моля, слушайте внимателно, за да определим кои са героите на приказката “Сливи за смет”.

- *Същинска част*
- Прочит на приказката от учителката на глас

“* Един селянин намислил да ожени сина си за добро и работно момиче. Натоварил колата си със сливи. Тръгнал по селата да ги продава.

- Хайде, сливи за смет, сливи за смет! - викал селянинът и карал колата по улиците.

* Разбързали се жени, моми и баби да метат къщите. Надпреварвали се коя повече смет да събере, та повече сливи да вземе. Една носи цял чувал, друга – крина, трета престилка. Носят и се хвалят:

- Я погледнете колко смет събрах из къщи! Добре, че дойде такъв глупав сливар, да му я дадем за сливи!

Селянинът вземал смет, давал сливи.

* По едно време дошло хубаво момиче. То стискало смет в кърпа.

- Е-е, хубава девойко, много малко си събрала – казал сливарят.

- Нямаме повече, чичко, никак нямаме. Тая смет не е от нашата къща. Дадоха ми я съседите, дето им помагах да метат.

* Като чул това, сливарят много се зарадвал.

- Такова чисто и работливо момиче, което не държи смет в къщи, ще бъде най-добрата къщовница за моя син – рекъл си той и го взел за снаха.”

- Разбрахте ли кои са героите в приказката? Ооооо, колко много вдигнати ръце виждам! Хайде Галя, кажи кои според теб са героите в приказката?

- Героите са селянина и хубавото момиче.

- Браво, Галя, точно така! Някой открива ли други герои? Мартин?

- Ами, има и жени, моми и баби.

- Не се смейте деца! Мартин отговори правилно! Къде виждаш тези герои Мартине?

- Ами, ето – “Разбързали се жени, моми и баби да метат къщите.”

- Правилно. Точно така има и други герои, но ние ще говорим повече за селянина и хубавото момиче. Седни Мартине. Сега отворете тетрадките за работа в клас и запишете днешната дата и заглавието на приказката, както аз ще ги запиша на дъската (учителката пише на дъската). ... Готови ли сте?

- *Да се задълбочат уменията за гладко четене и да се отделят епизодите в приказката, както и да се извършат по-задълбочени наблюдения върху текста*

- Прочита се текста още веднъж от учениците, като се отделят епизодите на приказката и се правят аналитични наблюдения върху текста по епизоди чрез насочващи въпроси от учителката.

- Хайде сега да прочетем пак приказката, но този път искам някой от вас да я прочете. Кой желае? Колко много желаещи! Добре, тогава за да четат повече деца, ще направим така: виждате ли детелините отстрани на текста в читанката? Те отделят епизодите в приказката. Колко епизода можете да преброите? Помогнете си с броя на листата на детелините. Да, Тони? Колко са епизодите?

- Епизодите са четири госпожо.

- Точно така, Тони. Епизодите са четири. Да прочетем първия. Емо, прочети първия епизод.

“* Един селянин намислил да ожени сина си за добро и работно момиче. Натоварил колата си със сливи. Тръгнал по селата да ги продава.

- Хайде, сливи за смет, сливи за смет! - викал селянинът и карал колата по улиците.”

- Сега да си отговорим на някои въпроси. Какво научаваме от този епизод за селянина?

- Че търси жена за сина си и има много сливи да ги продава.

- Вдигайте ръка, не отговаряйте преди да съм ви посочила! Да, наистина, значи първия епизод ни разказва как селянина е тръгнал да продаде стоката си. Но ние не знаем как това, че продава сливи ще помогне на селянина да намери "... добро и работно момиче" за сина си. Затова да продължим нататък и да разберем. Хайде, Маги, прочети ни втория епизод. Маги! Не внимаваши! Четем втория епизод от приказката, за да разберем какво се случва по-нататък.

- Маги чете.

“* Разбързали се жени, моми и баби да метат къщите. Надпреварвали се коя повече смет да събере, та повече сливи да вземе. Една носи цял чувал, друга – крина, трета престилка. Носят и се хвалят:

- Я погледнете колко смет събрах из къщи! Добре, че дойде такъв глупав сливар, да му я дадем за сливи!

Селянинът вземал смет, давал сливи.”

- Благодаря ти, Маги. Сега кой ще ми каже какво се случва във втория епизод? Ани?

- В този епизод селянина пристига в едно село и започва да разменя сливите, които са в колата за смет.

- Правилно, Ани. Какво разбрахме за жените, които дошли при селянина? Какви са те? Мързеливи или работни? Кажете Вероника?

- Жените са мързеливи.

- По какво се разбира, че са мързеливи? Цветан?

- По това, че домовете им били много мръсни и са донесли по много смет.

- Правилно! Къде откриваш това? Прочети ми тази част от текста.

- “Надпреварвали се коя повече смет да събере, та повече сливи да вземе. Една носи цял чувал, друга – крина, трета престилка.”

- Точно така.

- Нека сега прочетем следващия епизод, за да разберем намерил ли е селянинът това, което търси. Хайде Ели, прочети ни го, моля!

- Ели чете

- “* По едно време дошло хубаво момиче. То стискало смет в кърпа.

- Е-е, хубава девойко, много малко си събрала – казал сливарят.

- Нямаме повече, чичко, никак нямаме. Тая смет не е от нашата къща. Дадоха ми я съседите, дето им помагах да метат.”

- Благодаря, Ели! Кой се появява в този епизод? Силве?

- Хубавото момиче.

- Добре, Силве, какво разбираме за това момиче? Каква е тя? Работна или мързелива?

- Работна е, защото тя е донесла най-малко боклук.

- Кой ще прочете тази част от текста, където се разбира, че момичето е работно? Вальо?

- “Нямаме повече, чичко, никак нямаме. Тая смет не е от нашата къща. Дадох ми я съседите, дето им помагах да метат.”

- Браво Вальо, точно това е текста. Значи в този епизод се срещат селянина и момичето. Да прочетем последния епизод, за да видим как свършва приказката. Хайде, Габи, прочети ни края на приказката

- Габи чете.

- “* Като чул това, сливарят много се зарадвал.

- Такова чисто и работливо момиче, което не държи смет в къщи, ще бъде най-добрата къщовница за моя син – рекъл си той и го взел за снаха.”

- Намери ли селянина това, което търсеше? Мишо?

- Да, намери работно момиче за жена на сина си.

- Добре, Мишо, правилно. Значи в последния епизод на приказката селянина е намерил това, което търси, нали така, деца?!

- ДАААА! (общ отговор на децата)

- Самостоятелна задача – тих прочит на приказката и отделяне на непознатите думи.

- Сега ви моля всеки за себе си да прочете тихо приказката без да пречи на останалите, като искам да подчертаете с молив думите, които са непознати за вас и не ги разбирате.

- Децата четат приказката самостоятелно.

- Има ли думи, които не разбирате? Да, Вальо, кажи какво не ти е ясно?

- Госпожо, не разбирам какво е “смет”?

- Смет е друга дума, с която описваме боклука, праха, мръсотията, които се събират в домовете ни. Да, Габи, кажи?

- Не разбирам думата “крина”.

- Крина е дървен съд, който са използвали за мерене на жито, но тук е използвано за

да добием представа за количеството събрана смет. Някой друг? Слушам те Вероника?

- Госпожо, какво е “снаха”?

- Хайде да ѝ помогнем деца. Някой знае ли какво е “снаха”? Ели?

- Снаха е мама. Тя е

- Тихо, деца, не се смейте! Ели ще ни обясни. Довърши , Ели.

- Тя е жена на татко, а той е син на баба и на дядо и затова мама е снаха на баба ми и дядо ми.

- Точно така. Снаха е жената на сина. В тази приказка снаха е жената на сина на селянина. Сега ще запишем непознатите думи. Вие ще ги записвате в тетрадките, а аз ще ги запиша на дъската.

- *Заключителна част*

- Извежда се поуката от приказката с помощта на пословицата в читанката.

- Така, както казахме в началото, в приказката се разказва за обикновените хора. Някой може ли да ми каже какви са тези хора? Никой ли не се сеща? Кажете, Вероника, какво мислиш ти?

- Ами, аз мисля, че те са добри.

- Защо мислиш така?

- Ами, защото те са работни.

- Правилно, Вероника! Браво! Много добре се досети! А всички герои ли са работни? Ани?

- Не са всички. Само селянина и хубавото момиче.

- Много добре. А защо смяташ, че е така, толкова много жени са дошли при селянина, защо той е харесал точно хубавото момиче, което дошло накрая?

- Защото била най-работна, донесла е най-малко боклук.

- Правилно, Ани. Сега можете ли да ми кажете какво разбрахме от приказката? Хайде, Сашо?

- Ами, че не трябва да си мързелив, защото никой няма да те харесва.

- Правилно, Сашо. Погледнете пословицата, която е написана след края на приказката. Какво гласи тя? Галя, ще ни я прочетеш ли, моля?

- “Не гледай мома на хорото, а на нивата.”

- Разбрахте ли какво иска да ни каже пословицата? Кажете Габи?

- Че не се гледа хубостта, а дали човек е работен.

- Точно така. Вече ви обясних, че народните приказки имат поука – показват ни правилното и неправилното. Каква е поуката от тази приказка? Кажете, Цецо?

- Че трябва да си работен и да не те мързи и тогава ще имаш и късмет.

- Добре, Цецо, може и така да се каже. Поуката е, че е важно да си вършиш работата, защото само тогава хората ще те ценят и уважават.
 - Задава се домашна работа – да се прочете приказката в къщи още веднъж и да се открият подходящи пословици

- Добре, мисля че разбрахте поуката на приказката. За домашно прочетете още веднъж приказката, за да можете да я преразказвате и потърсете други пословици за труда и мързела. Запишете ги в тетрадките и в следващия час ще ги прочетем и ще преразказваме приказката, както вие обичате – като я разделим на роли и я изиграем като истински театър. А за днешния урок ви благодаря – работихте чудесно!

- Обобщение – като получени резултати се очаква децата да са упражнили четенето си за постигане на по-добра четивна техника, да са разбрали разликата между авторова и народна приказка, да са отделили епизодите и да са извели поуката от приказката, което означава, че са анализирали текста и са в състояние да преразкажат приказката по епизоди, както и да правят за в бъдеще разлика между авторова и народна приказка и да откриват поуката в народната приказка. Във втория час предвиден за изучаване на същата приказка ще се задълбочат тези умения и ще се наблегне на преразказа и подборното четене, както и на четенето по роли за по-добро възприемане на приказката и усъвършенстване на придобитите нови знания.